

No : 2022-62

Tarih : 6 Eylül 2022

Konu : Orta Vadeli Programla Hedeflenen 35 Kalemde Ar-Ge ve Teşvik Stratejileri

Değerli okuyucularımız,

Orta Vadeli Program; makro politikaları, ilkeleri, temel ekonomik büyüklükleri, **gelecek üç yıla ilişkin** toplam gelir ve gider tahminlerini, bütçe dengesi ve borçlanma durumu ile kamu idarelerinin ödenek teklif tavanlarını içeren temel politika dokümanıdır. Orta Vadeli Program, **bütçe sürecini başlatarak** stratejik amaçlar temelinde kamu politikaları ve uygulamalarını şekillendirmekte ve kaynak tahsisinin bu çerçevede yönlendirilmesi hedeflenmektedir.

2022-2024 dönemine ilişkin 5 Eylül 2021 tarihli mükerrer Resmî Gazete’ de yayımlanan Orta Vadeli Programı sizler için [“Orta Vadeli Programla Hedeflenen 25 Kalemde Ar-Ge ve Teşvik Stratejileri”](#) başlıklı bültenimizde Ar-Ge ve teşvik paketleri çerçevesinde kaleme almıştık. 2021-2023 dönemine ilişkin olarak yayımlanan Orta Vadeli Program ve Orta Vadeli Mali Plan kapsamında vergisel hedefleri ele aldığımız bültenimize de [tıklayarak](#) ulaşabilirsiniz.

Bu bültenimizde yine aynı şekilde 04.09.2022 tarihli ve 31943 (Mükerrer) sayılı Resmî Gazetede yayımlanan **2023-2025** dönemine ilişkin [Orta Vadeli Programı Ar-Ge ve teşvik paketleri](#) çerçevesinde sizler için değerlendiriyor olacağız.

Orta Vadeli Program İçeriği;

- Kamu ve özel kesim için öngörülebilirliği artıracak bir yol haritası niteliğindedir.
- Çeşitli alanlarda birbirleriyle tutarlı bir amaç, politika ve öncelikler seti sunmaktadır.
- Makro politikaların yanı sıra, temel gelişme eksenlerini ve ana sektörleri kapsar.
- Uzun vadeli amaçlara katkıda bulunacak şekilde, üç yıllık dönemde üzerinde yoğunlaşılacak öncelikleri tespit eder.
- Uygulamaların sonuçları ve genel şartlardaki değişimler dikkate alınarak, her yıl yenilenecek dinamik bir yapı arz eder.
- Üç yıllık perspektife sahiptir.

Temel Parametreler

Temel metinlerde kullanılan önemli parametreler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Temel Parametreler	2023	2024	2025
GSYH Büyümesi (% , Sabit Fiyatlarla)	5,0	5,5	5,5
GSYH (Milyar Dolar, Cari Fiyatlarla)	867	952	1.065
Kişi Başına Milli Gelir (GSYH, Dolar)	10.071	10.931	12.091
TÜFE Yılsonu (%)	24,9	13,8	9,9
İşsizlik (%)	10,4	9,9	9,6
İstihdam (%)	48,1	48,8	49,5

Makroekonomik Hedefler ve Politikalar (OVP)

Orta Vadeli Programın “Makroekonomik Hedefler ve Politikalar” başlığı altında; Büyüme, Yeşil Dönüşüm, İstihdam, Fiyat İstikrarı, Ödemeler Dengesi, Fiyat İstikrarı ve Kamu Maliyesi olmak üzere toplam yedi alt başlık halinde temel politika ve hedefler özetlenmiştir. Bu kapsamda öngörülen temel Ar-Ge ve teşvik paketleri şunlardır;

1-Büyüme

- Makroekonomik istikrar, düzenleyici çerçeve ve iş ortamı güçlendirilerek **sanayi sektöründe** teknoloji seviyesi yüksek sabit sermaye yatırımları ve **doğrudan yabancı yatırımlar** özendirilecektir.
- Üretim süreçlerinde ithalat bağımlılığını azaltan, teknoloji yoğun ve **katma değerli ihracat** potansiyeli yüksek, istihdama katkı sağlayacak öncelikli sektörlerde yatırımlar desteklenecektir.
- **Yatırım teşvik sisteminde** yenilikçi ve katma değerli üretime odaklanan, küresel değer zincirinde üst kademelere geçişi hedefleyen yatırımlara münhasıran destek sağlanacaktır.
- Girişimcilik ekosistemini desteklemek için, girişim şirketlerinin yenilikçi iş modelleri ve projeleri ile Ar-Ge faaliyetlerinin **finansmana erişimini kolaylaştırıcı** Hazine Destekli Kefalet Sistemi kapsamında yeni destek paketleri hayata geçirilecektir.
- Ar-Ge tabanlı çözüm önerilerinin, KOBİ’ler tarafından **ticarileşebilir çıktılara dönüştürülmesi** kamu ve özel sektör eş finansmanı ile sağlanacaktır.
- Turcorn adayı ve **küresel iddiası yüksek** teknoloji girişimleri desteklenecek, Teknoloji Odaklı Sanayi Hamlesi Programı kapsamında yükselen ve kritik alanlarda yeni teknoloji ve ürün geliştirmeye yönelik projeler desteklenecektir.
- Üniversiteler bünyesindeki **merkezi ve tematik araştırma** altyapılarının sanayi ile iş birliğini artıracak destekler hayata geçirilecektir.
- Sürdürülebilir kalkınmayı destekleyecek şekilde **sosyal ve beşerî bilimlerde** araştırma ve geliştirme faaliyetleri desteklenecektir.

2-Yeşil Dönüşüm

- Sektörlerin mevcut en iyi teknikler ve **en iyi çevresel uygulamalar** çerçevesinde düşük karbonlu üretime geçişi için yol haritaları hazırlanacak ve uygulamalar teşvik edilecektir.
- **2053 net sıfır emisyon** hedefi doğrultusunda sürdürülen Ulusal Katkı Beyanı ve Uzun Dönemli İklim Değişikliği Stratejisi ve Ulusal İklim Değişikliği Eylem Planı hazırlık çalışmaları, kalkınma planı başta olmak üzere üst politika belgeleriyle uyumlu olacak şekilde tamamlanacaktır.
- Başta **ihracat yapan KOBİ’ler** olmak üzere firmaların yeşil dönüşüme uyumlarını kolaylaştırmak üzere destek mekanizmaları geliştirilecek ve yönetimi konusundaki kapasite geliştirilecektir.

- Karbon emisyonunun azaltılmasına yönelik orman varlığının artırılmasına, yeni yutak alanların oluşturulmasına devam edilecek, fidan ve tohum üretim ve ihracat kapasitesinin artırılmasına yönelik **yatırımlar sürdürülecektir.**
- Demiryolu ulaştırması ve kent içi ulaşım başta olmak üzere düşük karbonlu ve sürdürülebilir ulaşım sistemine geçişi kolaylaştıracak **teknolojik dönüşümlere** yönelik projeler geliştirilecektir.

3-İstihdam

- **Dijital dönüşüm**, teknolojik gelişmeler ve pandemi sürecinin iş mevzuatında ortaya çıkardığı ihtiyaçlara yönelik düzenlemeler yapılacaktır.
- Bilim ve teknoloji alanında çığır açıcı nitelikte gelişmeler sağlamaya yönelik hedef içeren ve önemli **buluş yapma** potansiyeli olan projeleri gerçekleştirecek genç araştırmacılar desteklenecektir.
- Kadınların, iş kurma ve geliştirme süreçlerinin kolaylaştırılması ve desteklenmesi, karar alma mekanizmalarında ve **e-ticaret** platformlarında daha fazla yer almalarının teşvik edilmesine yönelik çalışmalar sürdürülecektir.
- Mevcut insan kaynağının **veriye dayalı analizi** yapılarak işgücü piyasası ihtiyaçlarına yönelik strateji ve programlar geliştirilecektir.

4-Fiyat İstikrarı

- Gelirler politikası fiyat istikrarını ve gelir dağılımını gözeterek şekilde para ve maliye politikaları ile **eşgüdüm içerisinde** belirlenmeye devam edecektir.
- Fiyat istikrarını desteklemek üzere gıda ve tarım ürünleri **stok takip sistemi** oluşturulacak ve gıda ürünleri depolarında izlenebilirlik artırılacaktır.
- Yaş sebze ürünlerinde arz sürekliliğinin sağlanması amacıyla **jeotermal seracılık ve sera yenileme** yatırımları desteklenmeye devam edilecektir.
- Tarımsal üretimde öngörülebilirliğin artırılarak fiyat dalgalanmalarının önüne geçilmesini, çiftçinin ürettiği ürünü değer fiyattan satabilmesini ve sanayinin ihtiyaç duyduğu kalitede ürünü tedarik edebilmesini teminen **yeni mekanizmalar geliştirilecektir.**
- Perakende sektöründe tüketicinin tabi olduğu fiyatların şeffaf olarak kamuoyuyla paylaşımına yönelik gerekli düzenlemeler teknolojik altyapısı olan firmalar için ivedilikle uygulanacak, küçük perakendecilerin **teknolojik altyapıya kavuşturularak** uygulamaya dahil olmaları sağlanacaktır.

5-Ödemeler Dengesi

- Değişen tüketici eğilimleriyle teknolojik gelişmeler doğrultusunda turizmin çeşitlendirilmesi amacıyla alternatif turizm ürünleri belirlenecek, hedef pazarlarda tanıtım faaliyetleri yürütülecektir.

- Sağlık turizmi alanında ülke tanınırlığı ve tercih edilirligi artırılacak, sağlık turizmi hizmet kapasitesi nitelik ve nicelik olarak geliştirilecek ve "**Heal in Türkiye**" markasıyla sağlık **hizmet ihracatına** yönelik tanıtım faaliyetleri yürütülecektir.
- **Türk Eximbank'ın iş modeli** uluslararası en iyi uygulamalar dikkate alınarak güncellenecek, fonlama imkanları öncelikle KOBİ'lerin ihracatı ile yüksek teknoloji ve katma değerli ihracatın finansmanında kullanılacaktır.
- Bilişim, yazılım, dijital oyun, telekomünikasyon, finansal teknolojiler (fintek), akıllı şehircilik alanlarında sektörlerin yurtdışına açılması ve ihracatının artırılmasına yönelik **sektöre özel kurgulanan** destekler verilecektir.
- Küresel rekabet gücümüzün artırılması ve dışa bağımlılığın azaltılması için ihtiyaç duyulan aşı, ilaç, tıbbi cihaz, tanı kiti ve yapay zekâ tabanlı **sağlık teknolojilerinin geliştirilmesine** yönelik projeler desteklenecektir.
- Yeni rüzgâr ve güneş enerji santral projeleri tesis edilerek yenilenebilir enerjiye dayalı elektrik kurulu gücü artırılacak, Yenilenebilir Enerji Kaynak Alanı ve benzeri mekanizmalarla yerli üretim, **Ar-Ge ve teknoloji transferi faaliyetleri** desteklenecektir.
- Lojistik açıdan **kritik önemi haiz bölge ve ülkelerde** Yurt Dışı Lojistik Dağıtım Ağlarının kurulmasına ve işletilmesine yönelik destek sağlanacaktır.
- **Serbest bölgelere yüksek teknoloji** içeren yatırımlar çekilerek ekonominin rekabet gücü artırılacaktır.

6-Finansal İstikrar

- **Dijital Lira** Araştırma Geliştirme Projesinin birinci ve ikinci faz pilot bulguları doğrultusunda, ödemeler için Dijital Türk Lirasının kullanım testlerine başlanacaktır.
- Finansal sektörün boyutuna, karmaşıklığına ve gelişimine uygun **denetleyici teknolojiler odaklı** yeni denetim uygulama ve yöntemleri hayata geçirilecektir.
- Finans sektörünün hızla dijitalleşmesiyle açığa çıkan bilgi güvenliği, kişisel verilerin korunması ve finansal tüketicilerin bilinçlendirilmesi ihtiyacına yönelik **çalışmalar desteklenecek**, kurumsal kapasite güçlendirilecek ve siber dolandırıcılıkla etkin mücadele edilmesine devam edilecektir.
- Finansal alanda kullanılan **teknoloji ekosisteminin gelişiminin desteklenmesi** ve finans sektöründe dijitalleşmede öncü ülkeler arasında olma hedefine uygun olarak bilgi sistemlerine ilişkin mevzuat güncellenmeye devam edilecektir.
- **Kripto varlık** alım satım platformları düzenleme kapsamına alınacaktır.

Sevgi & Saygılarımızla,

Tax & International Advisory | Taxia & Taxademy